

Tadeusz Nowakowski (1917-1996)

- bydgoszczanin, wybitny pisarz, publicysta, działacz
emigracyjny

Tadeusz Nowakowski urodził się w Olsztynie, jednak rodzina wkrótce przeniosła się do Bydgoszczy. Tu więc dorastał i zdał maturę. Rozpoczęte w Warszawie studia polonistyczne przerwała wojna. Nowakowski zgłosił się do wojska i jako ochotnik uczestniczył w kampanii wrześniowej. Aresztowany przez Niemców w 1941 roku, do końca wojny przebywał w więzieniu. W roku 1945 został zwolniony i znalazł się w brytyjskiej strefie okupacyjnej. Odtąd jego powojenne emigracyjne życie naznaczone było wieloma podróżami. Na gruncie zawodowym współpracował m.in. z polską sekcją BBC w Londynie i działał w Związku Polaków Zagranicą. W 1953 roku przeniósł się na stałe do Monachium, gdzie pracował w Radiu Wolna Europa. Zajmował się tam literaturą i problematyką kulturalną. Pod pseudonimem Tadeusz Olsztyński prowadził m.in. *Panoramę dnia* i cotygodniowe gawędy *Przy kawiarnianym stoliku*.

Równoległe z aktywnością dziennikarską i społeczną przez całe życie prowadził działalność pisarską. Debiutował w roku 1948 zbiorem opowiadań wojennych *Szopa za jaśminami*. Jednak światowy rozgłos i sławę przyniósł mu napisany w 1958 roku *Obóz wszystkich świętych*. Powieść była wielokrotnie tłumaczona i dziś należy do najważniejszych polskich utworów emigracyjnych. Osobną, lecz niezwykle ważną część pisarskiej biografii Tadeusza Nowakowskiego, stanowi jego współpraca z Janem Pawłem II. Przez wiele lat relacjonował on bowiem dla Radia

Wolna Europa papieskie pielgrzymki. Relacje te wydane zostały w sześciu tomach reportaży.

Nowakowski czynnie uczestniczył też w życiu kulturalnym Niemiec. Był delegatem Rządu RP w Londynie, przewodniczył Stowarzyszeniu na Rzecz Porozumienia Niemiecko-Polskiego w Monachium. Ponadto był członkiem Bawarskiej Akademii Sztuk Pięknych, a w 1979 roku wszedł w skład Oddziału Rady Narodowej RP w Republice Federalnej Niemiec.

Zasługi pisarza zostały docenione tak na emigracji, jak i w Polsce: Rząd RP na uchodźstwie odznaczył Tadeusza Nowakowskiego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Natomiast w 1993 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał mu Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Ponadto dwa miasta szczególnie bliskie pisarzowi, Olsztyn oraz Bydgoszcz, obdarzyły go godnością Honorowego Obywatela.

Uzasadnienie propozycji: Tadeusz Nowakowski jest jednym z najbardziej znanych na świecie bydgoszczan. Jego działalność na rzecz Polski i międzynarodowego porozumienia oraz wysokie standardy moralne, którym przez całe życie hołdował, czynią go naturalnym patronem placówki dydaktycznej. Dla IX Liceum, prócz wyżej zarysowanych elementów, istotna jest swoista wielojęzyczność pisarza: funkcjonowanie na styku kultury polskiej, angielskiej i niemieckiej. Nowakowski był człowiekiem wielu talentów: „ulubieńcem muz wszelakich”, jak trafnie określił go Adam Tomaszewski. Wszystko to znakomicie współgra z profilem szkoły i założeniami Matury Międzynarodowej.